

Otto Manninen ja Lassi Nummi raamatunkäännöskomiteoiden ”jälki-istunnoissa”

Kun 1930-luvulla työnsä päätökseen saanut raamatunkäännöskomitea loppeteli työtään, komitean kielentarkastajana toiminut runoilija Otto Manninen tervehti kääntäjätovereitaan leikkimielisellä, komitean työstä kertovalla runolla. Sen hän esitti komitean ”jälki-istunnossa”, joka pidettiin vastavalmistuneen hotelli Tornin kabinetissa todennäköisesti keväällä 1932.

Mannisen runosta innoittuneena vuonna 1991 työnsä päättäneen käännöskomitean kirjailijajäsen Lassi Nummi esitti oman versionsa komiteatyöskentelystä niinikään runomuodossa komitean lopettajaisistunnossa samaisessa hotelli Tornin näköalakabinetissa. Siinä missä Manninen oli viitannut oman komiteansa puheenjohtajaan Antti Filemon Puukkoon, joka Vanhan testamentin professorina oli Helsingin yliopiston ”konstormingin” (konsisto-

rin) jäsen, piiloutuu Nummen runoon suuri joukko hänen kääntäjäkollegoitaan: Tapani Harviainen, Heikki Palva, Aarne Toivanen, Osmo Ikola, Jukka Thurén, Timo Veijola ja Aarre Huhtala – sekä tietysti runoilija itse.

Mannisen runo on aikaisemmin julkaistu Pentti Lylyn postuumisti toimittamassa Mannisen runokokoelmassa *Muistojen tie: Valikoima jälkeenhäineitä runoja*, joka ilmestyi WSOY:n kustantamana vuonna 1951. Siinä runon kirjoittamisvuodeksi mainitaan 1932. *Teologisen Aikakauskirjan* saamaan käsikirjoitukseen on kuitenkin käsin lisätty merkintä: ”1937 (?)”. Merkinän tekijä, joka lienee Manninen itse, on siis itsekin ollut epävarma tapahtuman vuodesta. Nummen runo on ennen julkaisematon. *Teologinen Aikakauskirja* julkaisee kummankin runon oikeudenomistajien luvalla.

**Raamatunkäännöskomitean
jälki-istunnossa Tornissa**

OTTO MANNINEN

Moni luulija kauan jo luuli niin,
hoki itse ja muiltakin kuuli niin:
muu kaikki loppuu aikanaan,
tämä komitea ei milloinkaan.

Ei totisesti, ei milloinkaan
ja vielä ei edes silloinkaan,
vaan istuu ja kantaa kappojaan,
vähän joskus jos vaihtaakin pappojaan.

Niin ensin hiljemmin huhuttiin,
yhä puhisevammin jo puhuttiin,
soi komitean jo korvilla
kuin toivotus tuomion torvilla.

Eik' ansiott' ihan ehkä kai:
se istua jaksoi ja istua sai.
Meni mullinmallin maailma muu,
piti paikkansa sen luja purstoluu.

Punapainajainenkin rutisti,
komitea vain istua jutisti,
toi sille huolt' iänikuista
ihan pieninkin pienistä prikuista.

Mutt' aika se kaikelle panee pään,
komiteankin eess' on: top tykkänään!
ja jos ei lopen viel' ole piste ja pää,
apokryyfixi aivan se ainakin jää.

Siis sanoo se: lootom os luuta nuu!
Ihan kuopalla onkin jo istuinpuu.
Se luunsa lepoon jo oikaisee,
näin joutsenlaulunsa joikaisee.

On kaikki jo kapatkin kannettu,
on saatu kaikki, mit' annettu.
Se loppuun on lehmänsä lypsänyt,
työ kynittäväksi on kypsä nyt.

Ois oikeus sillä nyt levätä,
sitä tse jos mielis ei evätä,
ei laittelis virhelistoja,
hakis nahkaansa naskalinpistoja.

Näes mieli on muuttunut moiseksi,
tuli tottumus luonnoksi toiseksi,
edes keskellä ei kesäkenttiään
jätä Vanhaa se Testamenttiään.

Voi, kuningas Taavetti, psalmista
kun et haastanut suomea valmista!
Ois päästy me pitkistä talkoista
ja paksuista urakkapalkoista.

Vaan silti ei taivalta takaista
halu meill' ole mielestä lakaista.
Jos vaivaa antoi ja aikaa vei,
se yhdessä mentiin, yhkitty ei.

Kiri viimeinen tott' oli reilua,
sai tuppi ja Puukkokin heilua;
kun oikein tuppasi tuskaksi,
konstoringin löys lymypuskaksi.

Jo toukomettisen ääni soi,
komiteakin juur' erokahvit joi,
jo söi se itsensä hajalle,
veto kiivas on vain kesämajalle.

Pääkaupunki alla on kakkuna,
jota tarjoo Tornin jok' akkuna,
vain muuttolintuja muistellaan,
isot hauet jo hengessä uistellaan.

Ja entiset, ammoin jo uistetut,
nuo muhkeat, nuo ikimuistetut,
takavuosina koukkuun jo tarttuneet,
ovat siitään vaaksoja varttuneet.

**Raamatunkäännöskomitea
jälki-istunnossa Tornissa 20.3.1991**

LASSI NUMMI

Resitatiivi

1. Se oli siis Ottoa, Mannista.
Saimme nauttia taitajan annista –
se suuren mestarikääntäjän,
ei tällaisen sanojen vääntäjän.
  2. Vähän turhalta tuntuu yrittää
tuon jälkeen kielensä virittää
– ja mieltänsä pilviin pyrittää.
Tehän tiedätte jo tämän nummenne.
Vie tiemme vast'edes kunne, me
hyvin toistemme jutut tunnemme.
  3. Mutta jotenkin tuo esikuva velvoittaa,
ja kumppanuus. Saatte luvan kelvoittaa
nämä rivit. Ikäänkuin ei olisi oikein reilua,
etten antaisi kieleni heilua.
  4. Siis muutama värssy kumminkin,
vaikka ontuvin runohumminkin!
On valmis työ, syy juhlia
ja teurastaa nuoria uhlia.
-
- Alaviite: Uhlako tuntematon?
Sehän uuhen ja vohlan sekamuoto on!
Jos ei luonto sitä ihan tuottaa voi,
toki kieli sen kärkkäästi kontaminoi.

Aaria

1. Ajastaikaa seitsemäntoista siis
tässä puuhassa ohitsemme kiis.
Joom Kippur -sodan vaiheilla työ alettiin
ja se päättyi Saddamin balettiin.
Parhaiten Raamattu kääntyy siis
kun maailmas on sota ja öljyinen kriis?
2. Vähän empien, vähän kyräillen,
kuka hymyillen, kuka hyräillen
me toinen toistamme katselimme,
kun ensi kertoja kohtasimme.
3. Pian yhteinen pursi jo löydettiin
ja ne yhteiset vastuun köydet, niin
että päästiin vetämään – joka suuntaan,
kivelle, suolle ja metsään, puun taa –
ja vähitellen myös eteenpäin
ja selvyyteen, avoveteen päin.
4. Siitä alkoi huikea uurastus
ja lauseiden, sanojen kuurastus.
Ei kelvanneet sanat käytetyt,
monin merkityksin jo täytetyt,
ei liioin uutuuttaan kiiltävät,
jotka tekstin pirstoiksi viiltävät.
5. Oli monille meist' tämä jumppa uus,
uus joukkuekin. Hyvä kumppanuus
siitä vuosien mittaan kehkeytyi.
Ja Raamatun kieli – se hehkeytyi:
kun se kohosi Veisuna korkeuksiin,
se Laulujen lauluna palasi niin.
6. Toki taisteltiin, toki kiisteltiin
ja hengessä nenät niisteltiin
kun kielestä viuluja viisteltiin
ja niistä säkeitä liisteltiin

7. Joka sana me yhdessä maisteltiin
ja adjektiivit jopa haisteltiin
– että sopiiko todellakin tämä sfääriin
– että pääseekö Raamatun vokabulääriin.

8. Moni lennähti huuli, ja herjan sai
moni hyväkin ehdotus, perjantai
kun kallistui päin illan pieltä
ja väsymys painoi mieltä – ei kieltä,

9. ja satamakaduilla syttyivät lyhdyt.
Tähän varmaankin, sisko ja veikko, yhdyt:
jos särähti sopu, se kohta taas palas,
ei vaivuttu aggressioihin alas.

10. Me äänestimme, mut harvoin me
ihan summittaisesti arvioimme,
kun sanojen virrassa tarvoimme.
Ain' kärjessä näin esipaimenen
kuin lannistumattoman taimenen.

11. No, jaksoivat muutkin. Taso eettinen
kai riitti, kun masoreettinen
jo kääntyi teksti, kun kääntyili manus.
Sai sanansa sanoa myös Codex Vaticanus.
Ja kun todettiin painoarvo Nestle-Alandin,
pää hyväksyen nyökki monen Miinan ja Mandin.

12. Niin hepreankielen maisemasta,
itätuulien lakaisemasta,
on soudeltu suomemme rannoille.
Näille kiville ja kannoille
hikipisaroita on vuodatettu,
kun on kreikkaa suomeksi suodatettu.

13. Kukin meistä mittatikuineen
ja pilkkuineen ja prikkuneen
on korren kekoon kantanut
ja panoksensa antanut.

14. Oli tarpeen tekstiä punnita
– ihan munkeitta, ihan nunnita –
marinoida ja maustein malvata
ja harvioida ja palvata

15. – piti siivittää, piti sivistää,
piti toivastellen tiivistää,
piti ikoloiitse harkentaa,
piti thureneitse tarkentaa,
piti veijoloiitse viilata,
piti huhtaloiitse hioa
ja painovirheet siilata
ja kirjapainoon kiilata –
ja päälle, kuppi rioa.

16. Mitä luulivatkaan siis luulevaiset –
ajallansa loppuvat toimet maiset.
Niin loppuu komitea tämäkin,
mitä oivallisin, ja mitä jämäkin,
vaikka itse sen sanomme – ja kuka Jehu maan
ois pätevämpi meitä kehumaan?

17. Joka ikinen päivä auringon alla,
kun me urakoimme urakoimalla
tätä työtä, oli täynnä ihmeitä, iloa
ja valoa, tuulta, auringon kiloa.

18. Siksi päätämme työmme kiitosmielin,
uupuvin kielin.
Sanavirta jo ehtyy – eteen teljet!
Minä kohotan maljan Teille, siskot, veljet.